

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 25 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że B. Z. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2011 r. jako pracownik u płatnika składek Firma (...) s.c. – E. S., M. S.” w Ł.. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że u podstaw powyższego rozstrzygnięcia legło ustalenie, że płatnik składek od 1 czerwca 2011 r. faktycznie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej, w związku z czym B. Z. nie pozostawała w godowości do pracy (brak było bowiem faktycznej możliwości świadczenia przez nią pracy i łączącego się z tym realnego zamiaru wykonywania pracy).

/decyzja - k. 58-60 akt ZUS/

Uznając powyższą decyzję za wadliwą, odwołanie od niej w dniu 11 września 2013 r. złożyła ubezpieczona B. Z. wskazując, że jej zatrudnienie u płatnika składek trwało do dnia 20 marca 2013 r. (data zgonu jednej ze współniczek płatnika – E. S. (2)). Skarżąca wniosła o uchylenie lub zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie - k. 2-3 odwrot/

W odpowiedzi z dnia 23 września 2013 r. na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, przytaczając tożsamą argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 8-9/

Na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku z dnia 5 lipca 2016 r., wnioskodawczyni B. Z. poparła wniesione odwołanie natomiast pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/stanowisko stron: protokół z rozprawy z 23.06.2016 r – k. 26/

Zainteresowany płatnik składek – M. S. (2) nie zajęła stanowiska w sprawie.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 maja 1981 r. E. S. (2) i M. S. (2) zawarły umowę spółki cywilnej w celu wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie produkcji cukierniczej.

/umowa spółki cywilnej – koperta k. 60/

E. S. (2) i M. S. (2) prowadziły działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...) s.c. – E. S., M. S.” w Ł.. Przedmiotem ww. działalności była produkcja pieczywa oraz wyrobów ciastkarskich i ciastek. Głównym miejscem wykonywania ww. działalności gospodarczej był lokal przy ul. (...) w Ł.. Firma prowadziła również sklepy w Ł. przy ul. (...), ul. (...) i ul. (...).

/wydruk z Centralnej Ewidencji i (...) o Działalności Gospodarczej z 03.04.2013r. – k. 47 akt ZUS/

Aneks z dnia 9 marca 2011 r. do umowy spółki cywilnej (...) zmieniły adres siedziby spółki z ul. (...) na ul. (...).

/aneks z 09.03.2011 r. do umowy spółki cywilnej – koperta k. 60/

W roku 2010 płatnik składek zatrudniał od 15 do 20 pracowników. W styczniu 2011 r. – 12 pracowników, w lutym 2011 r. – 4 pracowników, w marcu i kwietniu 2011 r. – 1, w maju 2011 r. – 2. Począwszy od czerwca 2011 r. płatnik

składek w deklaracjach składanych do urzędu skarbowego wykazywał zatrudnianie jednego tylko pracownika w osobie wnioskodawczyni.

/wykaz zatrudnionych osób – k. 42; pismo Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego z 04.07.2013 r. – k. 54-54 odwrót akt ZUS/

Od stycznia 2011 r. płatnik składek zaprzestał wykonywania bieżącej produkcji.

/zeznania wnioskodawczyni B. Z. – protokół z rozprawy z dnia 05.08.2014r. – k. 65-67 w zw. z protokołem z rozprawy z dnia 23.06.2016 r. – k. 268 odwrót/

Lokal użytkowy położony w Ł. przy ul. (...) został zwrócony przez płatnika wynajmującemu, tj. Administracji (...) Ł. CENTRUM w styczniu 2012 r.

/okoliczność niesporna, a nadto pismo Administracji (...) Ł. CENTRUM z dnia 28.06.2013 r. – k. 52 akt ZUS/

W dniu 20 marca 2013 r. zmarła jedna ze współniczek płatnika - E. S. (2).

/odpis skrócony aktu zgonu – k. 34/

Wnioskodawczyni B. Z., urodzona w dniu (...), legitymuje się wykształceniem średnim technicznym – jest technologiem przetwórstwa mięsnego. W zakładach mięsnych pracowała na stanowiskach księgowych, dokształcając się w tym zakresie.

/zeznania wnioskodawczyni B. Z. – protokół z rozprawy z dnia 05.08.2014r. – k. 65-67 w zw. z protokołem z rozprawy z dnia 23.06.2016 r. – k. 268 odwrót/

B. Z. była zatrudniona u płatnika składek od dnia 1 czerwca 1994 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. na podstawie umowy o pracę na stanowisku: księgowa, w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/4 etatu. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron.

/okoliczność niesporna, a nadto kopia świadectwa pracy – k. 40 akt ZUS/

Po dniu 31 grudnia 1998 r. wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie u płatnika.

/okoliczność niesporna/

Aneksem z dnia 31 grudnia 1999 r., począwszy od dnia 1 stycznia 2000 r., podwyższono wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni do kwoty 3.000 zł brutto.

/kopia aneksu do umowy o pracę z 31.12.1999 r. – k. 36 akt ZUS/

Aneksem z dnia 31 grudnia 2009 r., począwszy od dnia 1 stycznia 2010 r., podwyższono wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni do kwoty 3.200 zł brutto.

/kopia aneksu do umowy o pracę z 31.12.1999 r. – k. 37 akt ZUS/

Aneksem z dnia 27 maja 2010 r., począwszy od dnia 1 czerwca 2010 r., podwyższono wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni do kwoty 3.400 zł brutto.

/kopia aneksu do umowy o pracę z 31.12.1999 r. – k. 38 akt ZUS/

W okresie od 2 grudnia 2010 r. do 20 maja 2011 r. wnioskodawczyni była niezdolna do pracy z powodu choroby, pobierając z tego tytułu wynagrodzenie oraz zasiłek chorobowy.

/okoliczność niesporna/

Aneksem z dnia 15 grudnia 2010 r., począwszy od dnia 1 stycznia 2011 r., płatnik składek powierzył wnioskodawczyni wykonywanie obowiązków dyrektora zakładu w pełnym wymiarze czasu pracy (cały etat) oraz podwyższył wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni do kwoty 8.000 zł brutto.

/kopia aneksu do umowy o pracę z 31.12.1999 r. – k. 39 akt ZUS/

Po powrocie wnioskodawczyni do pracy (tj. po 20 maja 2011 r.) z dotychczasowej siedziby płatnika przy ul. (...) w Ł. do nowej siedziby przy ul. (...) w Ł. była sukcesywnie przewożona dokumentacja księgową płatnika, tj. faktury, rejestry oraz umowy i pisma. Wnioskodawczyni przeglądała, segregowała i likwidowała tę dokumentację. Zajmowała się również uzgadnianiem sald. Część tej dokumentacji była przewożona do prywatnego mieszkania M. S. (2) w Ł. przy ul. (...), gdzie wnioskodawczyni również wykonywała ww. czynności. Czynności te wnioskodawczyni wykonywała w różnych porach dnia, po wcześniejszym uzgodnieniu i w różnym wymiarze czasu – czasem było to 3-4 godziny. Nie były one wykonywane codziennie. Wykonywanej przez wnioskodawczynię pracy nikt merytorycznie nie kontrolował. Wnioskodawczyni dokonywała też spisu środków trwałych przywożonych do lokalu przy ul. (...) z likwidowanych sklepów. Wnioskodawczyni nie dysponowała kluczami od lokalu przy ul. (...). Lokal ten udostępniał jej p. K. S. (1).

/zeznania wnioskodawczyni B. Z. – protokół z rozprawy z dnia 05.08.2014r. – k. 65-67 w zw. z protokołem z rozprawy z dnia 23.06.2016 r. – k. 268 odwrót; zeznania świadka B. S. - protokół z rozprawy z dnia 21.10.2014 – k. 99-101; zeznania świadka K. S. (1) - protokół z rozprawy z dnia 21.10.2014 – k. 101-102/

W dniu 7 maja 2014 r. Firma (...) s.c. – E. S., M. S.” z w Ł. została z urzędu wykreślona z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z powodu stwierdzenia trwałego zaprzestania wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej.

/okoliczność niesporna/

Decyzją nr (...) z dnia 25 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że B. Z. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 czerwca 2011 r. jako pracownik u płatnika składek Firma (...) s.c. – E. S., M. S.” zs. w Ł. z powodu faktycznego zaprzestania przez płatnika składek prowadzenia działalności gospodarczej od 1 czerwca 2011 r.

/decyzja - k. 58-60 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał częściowo w oparciu o zgromadzone w toku postępowania dowodowe dokumenty, w szczególności w postaci umowy spółki cywilnej wraz z aneksami, kopii angażu wnioskodawczyni oraz dokumentów urzędowych (pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego, odpisu aktu zgonu E. S. (3)). Sąd nie dał wiary treści świadectwa pracy wnioskodawczyni z dnia 29 maja 2013 r. (k. 44 akt ZUS) w zakresie, w jakim dokument ten stwierdza, że wnioskodawczyni po dniu 1 czerwca 2011 r. pozostawała w stosunku pracy z płatnikiem składek. W powyższym zakresie dokument ten pozostaje bowiem w sprzeczności z treścią pozostałego zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, tj. w szczególności z uznanymi za wiarygodne zeznaniami wnioskodawczyni, potwierdzającymi zaprzestanie przez płatnika składek bieżącej produkcji od stycznia 2011 r. oraz faktyczną likwidację działalności gospodarczej.

Jako podstawę ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy częściowo przyjął również zeznania świadków, pomijając jednak wobec nieprzydatności zeznania świadka A. K., który zeznał, że nie wie czym dokładnie zajmowała się u płatnika wnioskodawczyni. Z tego samego powodu Sąd pominął także zeznania świadka B. S., która zeznała, że nie ma wiedzy na temat działalności zakładu cukierniczego płatnika, a zajmowała się tylko sklepem. Jako nieprzydatne Sąd uznał również zeznania świadka P. K., który od roku 2010 r. nie był zatrudniony u płatnika składek i nie posiadał żadnej wiedzy na temat funkcjonowania przedsiębiorstwa płatnika oraz wykonywanych przez skarżącą czynności. Podobnie świadkowie W. W. i K. S. (2) nie mieli żadnej wiedzy na temat tego jakie czynności i w jakim wymiarze czasu

wykonywała B. Z. u płatnika składek począwszy od roku 2011 r. W. K. zakończyła swoje zatrudnienie u płatnika od lutego 2011 r. i po tym czasie nie miała żadnego kontaktu z firmą oraz z wnioskodawczynią, zaś K. S. (2) zakończył swoje zatrudnienie u płatnika na długo przed spornym okresem, tj. w 2006 roku i – poza incydentalnym świadczeniem w roku 2011 pomocy na rzecz płatnika przy opróżnieniu lokalu przy ul. (...) ze środków trwałych – nie posiadał żadnej wiedzy na temat zatrudnienia wnioskodawczyny w spornym okresie, tj. od czerwca 2011 r.

Sąd Okręgowy, na podstawie art. 258 k.p.c. w zw. z art. 242 k.p.c., pominął zgłoszony przez wnioskodawczynię dowód z zeznań świadka U. N. wobec braku możliwości ustalenia adresu tego świadka w celu doręczenia mu wezwania na rozprawę. Skoro wnioskodawczynie wносиła o przeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka, to powinna była wskazać jego prawidłowy adres. Na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r. wnioskodawczynie oświadczyła jednak, że nie jest w stanie ustalić adresu ww. świadka. Sąd nie ma natomiast obowiązku poszukiwania adresu świadka za stronę, ani dopuszczania dowodu z urzędu, tym bardziej, jeśli zebrany w sprawie materiał dowodowy (jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie) jest dostateczny dla jej rozstrzygnięcia. Podnieść należy, iż wnioskodawczynie nie posiadała żadnych informacji dotyczących tej osoby, które pozwoliłyby z urzędu ustalić jej adres zamieszkania.

Jako podstawę ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy częściowo przyjął również zeznania wnioskodawczynie B. Z. - w zakresie w jakim można było na ich podstawie ustalić, że wnioskodawczynie rzeczywiście wykonywała na rzecz płatnika składek w spornym okresie pewne czynności. Sąd Okręgowy nie dał natomiast wiary zeznaniom wnioskodawczynie w zakresie, w jakim wynika z nich, że B. Z. w ramach zatrudnienia u płatnika składek w spornym okresie czasu, tj. od czerwca 2011 r. wykonywała pracę codziennie w wymiarze co najmniej ośmiu godzin. W tym zakresie zeznania te nie znajdują bowiem potwierdzenia w pozostałym zgromadzonym w toku postępowania materiale dowodowym. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób przyjąć, iż wykonywanie przez wnioskodawczynię czynności miało miejsce w reżimie pracowniczym. W ocenie Sadu nie ma na to jakichkolwiek dowodów.

Wskazać należy, że możliwość składania zeznań w przez wnioskodawczynię przed sądem została zweryfikowana przez Sąd opinią biegłego psychiatry. Z opinii tej wynika, iż pomimo schorzeń psychicznych na jakie uskarża się wnioskodawczynie i spowodowanej tym niezdolności do pracy, w opozycji do zaświadczeń wystawianych przez lekarzy sądowych, wnioskodawczynie jest zdolna do osobistego składania zeznań przed sądem. W opinii z dnia 13 czerwca 2016r. (k. 253-255) biegły sądowy z zakresu psychiatrii stwierdził, że B. Z. jest zdolna do stawienia się w Sądzie w celu jej przesłuchania, choć może mieć trudności w zrozumieniu bardziej złożonych kwestii.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołanie skarżącej jawi się jako niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art.12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają natomiast przepisy prawa pracy. Według art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał, bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia

17.01.2006 r., III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dn. 18.10.2005 r. o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS, 2006/15 – 16/251).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdził, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Z kolei w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

W tym miejscu wskazać również należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawczyni spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że od dnia 1 czerwca 2011 r. płatnik składek faktycznie zaprzestał prowadzenia działalności gospodarczej (co faktycznie uniemożliwiało wnioskodawczyni, jako

pracownikowi, świadczenie pracy oraz pozostawanie w realnym zamiarze wykonywania pracy), a wnioskodawczyni była jedyną osobą niewyrejestrowaną z ubezpieczeń społecznych.

W celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego Sąd Okręgowy musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek w spornym okresie miała miejsce kontynuacja stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. W tym celu Sąd zbadał, czy wnioskodawczyni B. Z. osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy nie potwierdził jednak aby począwszy od dnia 1 czerwca 2011 r. wnioskodawczyni wykonywała na rzecz płatnika czynności pracownicze w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. przez pięć dni w tygodniu po osiem godzin dziennie. Z zeznań samej wnioskodawczyni wynika bowiem wprost, że po powrocie wnioskodawczyni do pracy (tj. po 20 maja 2011 r.) z dotychczasowej siedziby płatnika przy ul. (...) w Ł. do nowej siedziby przy ul. (...) w Ł. była sukcesywnie przewożona dokumentacja księgowa płatnika, tj. faktury, rejestry oraz umowy i pisma. Część tej dokumentacji była przewożona do prywatnego mieszkania M. S. (2) w Ł. przy ul. (...). Wnioskodawczyni przeglądała, segregowała i likwidowała tę dokumentację. Zajmowała się również uzgadnianiem sald. Czynności te wnioskodawczyni wykonywała w różnych porach dnia, po wcześniejszym uzgodnieniu i w różnym wymiarze czasu – czasem było to 3-4 godziny. Nie były one wykonywane codziennie, nie było osoby kontrolującej jej pracę oraz wydającej jej na bieżące polecenia dotyczące pracy. Czynności te niewątpliwie nie były wykonywane w reżimie podporządkowania pracowniczego, co jest elementem koniecznym dla istnienia stosunku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza również, aby M. S. (2) lub E. S. (2), będące pracodawczyniami wnioskodawczyni, rzeczywiście na bieżąco kierowały jej pracą, w szczególności, aby wskazywały na konkretne bieżące zadania do realizacji, związane z powierzonym stanowiskiem, które modyfikowałyby, biorąc pod uwagę ilość i jakość pracy dotychczas wykonanej. Nie wykazano także aby płatnik składek rozliczał wnioskodawczyni z wykonania zadań. Przeciwnie – wnioskodawczyni sama zeznała, że wykonywanej przez nią pracy nikt merytorycznie nie kontrolował.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe okoliczności świadczą o tym, że w spornym okresie istniejący pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek stosunek prawny nie zawierał konstytutywnego elementu stosunku pracy w postaci wykonywania pracy w warunkach podporządkowania pracowniczego pod kierownictwem pracodawcy. Taka zaś konstatacja wyklucza uznanie, że sporne zatrudnienie miało cechy zatrudnienia pracowniczego, mimo iż Sąd nie neguje, że B. Z. wykonywała pewne czynności w spornym okresie na rzecz płatnika składek, o których mowa w zeznaniach wnioskodawczyni i świadków. W rezultacie Sąd uznał, że czynności wykonywane przez wnioskodawczynię na rzecz płatnika składek od dnia 1 czerwca 2011 r. nie odbywały się w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, tj. zgodnie z dyspozycją art. 22 § 1 k.p., a strony nie były związane umową o pracę.

Kwalifikacja ta ma znaczenie z dwóch powodów. Po pierwsze, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, prowadzi do uznania, że wnioskodawczyni B. Z. – jak stwierdził organ rentowy – od dnia 1 czerwca 2011 r. nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik. Po drugie, stanowisko to, zważywszy na treść zaskarżonej decyzji uniemożliwia wypowiedzenie się, co do podlegania ubezpieczeniu społecznemu wnioskodawczyni na innej podstawie prawnej. Sąd Okręgowy nie może w tym postępowaniu tej kwestii przesądzać, gdyż przedmiotem sprawy jest wyłącznie podleganie ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko wyrażone m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1997 r. (sygn. akt I PKN 280/97, LEX nr 33049), zgodnie z którym faktyczna likwidacja spółki i zaprzestanie jej działalności jako zakładu wyklucza możliwość powoływania się pracownika na jego gotowość do pracy oraz w wyroku z dnia 5 marca 1999 r. (sygn. akt I PKN 627/98, LEX nr 38952), zgodnie z którym zaprzestanie działalności

gospodarczej może oznaczać rozwiązanie przez pracodawcę stosunku pracy. W uzasadnieniu powyższych orzeczeń Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że faktyczne zaprzestanie działalności przez pracodawcę wyklucza możliwość powoływania się przez pracownika na jego gotowość do świadczenia pracy, gdyż nie istnieje faktyczna możliwość świadczenia pracy i łączący się z tym realny zamiar wykonywania pracy lub czynienia rzeczywistego użytku ze swej siły roboczej na umówionym stanowisku pracy. W sytuacji zatem, gdy Firma (...) s.c. – E. S., M. S.” zs. w Ł. faktycznie (bez dopełnienia wymaganych formalności) zaprzestała prowadzenia działalności produkcyjnej, zwolniła wszystkich (poza wnioskodawczynią) zatrudnionych pracowników i nie wykonywała żadnych czynności jako pracodawca, istniała przeszkoda w pozostawaniu przez wnioskodawczynię w gotowości do świadczenia pracy. Faktyczne zaprzestanie działalności przez pracodawcę może i powinno być w okolicznościach niniejszej sprawy potraktowane jako zachowanie objawiające w dostateczny sposób wolę zakończenia, czy raczej zerwania stosunku pracy. Jest to oświadczenie bezprawne, lecz wywołujące skutek prawny w postaci ustania stosunku pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Natomiast na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy w zasądził od odwołującej się B. Z. (pkt 2. wyroku) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 60,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 11 ust. 2 (w brzmieniu obowiązującym do spraw wszczętych do dnia 31 lipca 2015 roku), w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490), mając na uwadze, że zgodnie z § 22 obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 roku rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U z 2015 r, poz. 1805) - do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Z/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji.

1.09.2016